

'İtaat azaldı, cinayet arttı'

Namus kavramı üzerine kitap yazan Nevin Yıldız Tahinciođlu: "Eğitimi, çalışan kadın erkek baskısına dur demeye başladı. Erkeğin ezberi bozuldu ve şiddet patladı"

Her ay birkaçı 'namus yoksunluğu' nedeniyle öldürülen, "Beni koruyun, yoksa eski kocam canımı yakacak" diye uyarmasına rağmen bir türlü koruyamadığımız kadınlarla ilgili haberler canımızı yakıyor değil mi?

Gündemi bu kadar çok işgal eden bir konudaki kaynak açığını akademisyenler kapatmaya çalışıyor. "Namus nedir? Ülkemizde ne derece etkilidir? Hangi sınıftan kaç kadının canını yaktı? Erkekler ne durumda? Onlar 'erkekliklerini' ispatlamak için ne kadar acı çekiyorlar?" gibi soruların cevaplarını bulabileceğiniz yeni bir kitap var. Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde öğretim görevlisi olan A. Nevin Yıldız Tahinciođlu'nun "Namusun Halleri" isimli kitabı Postiga Yayınları'ndan çıktı. Kitap namusun toplum üzerindeki etkisine geniş bir çerçeveden bakıyor.

* Bir kadın olarak sizin de namus kavramı ile çatıştığınız noktalar var mı?

Lisede en yakın arkadaşım, derslerindeki başarısızlık ve okulun düzenini bozduğu gerekçesiyle okuldan atıldı. Okulun düzenini bozuyordu çünkü "serbest tavırları vardı". Sevgiliyle okulda kantinin ortasında kavga ediyor veya el ele tutuşuyordu. İlçede başka bir lise olmadığı için de eğitim hayatına devam edemedi. Hangi sınıftan olursanız olun namus gündelik yaşamınıza sızıyor. Ne gıyecağınızdan nasıl davranacağımıza, karşı cinsle girdiğiniz iletişimde sınırlarınızın ne olacağına kadar en küçük ayrıntılara şekil veriyor.

* Kitapta namus nedeniyle acı çeken birçok kadının öyküsü var. Yazarken neler hissettiniz?

Kitapta 15 yaşında "Düğüne gideceğiz, giyin" diyerek kandırılıp berdel edilen kızlar, eğitimi, meslek sahibi olmasına rağmen şiddet gören, giydiği iç çamaşırı nedeniyle kocası tarafından dövülen, sokağa çıktı diye bıçaklanan ve boşandığı için çocuklarını görmesi yasaklanan kadınların hikayeleri var. Yazarken bir kadın olarak yalnızlık, korku ve zaman zaman kabından taşan bir öfke hissettim.

* İstatistiklere bakılınca namus cinayetlerinde bir artma söz konusu değil mi?

Namus cinayetleri azalmadı, aksine arttı. Bir de sanılanın aksine bu cinayetler sadece varoşlarda işlenmiyor. Eğitim düzeyinin yüksek olduğu kesimlerde de çokça var. Bence esas neden kadının artık itaat etmeyi kabul etmemesi. Eğitimi, çalışan kadın erkek baskısına "Dur" demeye başladı. Erkek de "Ne oluyoruz, hani sen benim kadımdım" diyor. Yani ezberi bozuluyor ve şiddet patlak veriyor. Ve ne yazık ki farklı sınıflardan gelen kişilerin işlediği Münevver Karabulut, Ayşe Paşalı cinayetlerinde bile cinayeti işleyenlerin "namus" kavramına dayanarak ceza indirimi istediğini görüyoruz.

"Kadınlar 'katli helal' görülmesin diye uğraşıyorum"

* Türk Ceza Kanunu, namus cinayetlerinde görünmez bir şekilde taraf mı tutuyor sizce?

2005'te yürürlüğe giren yeni TCK'da ağır tahrik indirimi namus ile kısıtlandı. Aile meclisi kararı ile işlenen cinayetler töre, erkeğin kendi iradesiyle işlediği ise namus cinayeti sayılıyor. Yani namus cinayetleri tutku, aşk, kıskançlık gibi "insani duygularla" meşrulaştırıldı. Kısanan erkeğe karısını öldürme hakkı verildi. Diğer taraftan "ilkel törelere sahip halkların" işlediği namus cinayetleri devlete ve yasalara karşı bir suç olarak tanımlandı. Halbuki ikisi de kadın cinayeti, ikisinin de dinamikleri aynı, ikisinin de amacı kadın iradesini namus altında ezmek.

* Bir de meşru-şiddet kavramı var. Kitapta sık sık adı kullandığınız bu kavramı biraz daha detaylı anlatabilir misiniz?

Namus cinayeti gibi tecavüz de bir meşru-şiddet türü. N.Ç. olayı bunu bize bir kez daha gösterdi. Çocuk yaşta kızın onca yetişkin erkeğin tecavüze uğraması halinde bile tecavüzçülerin gerçekleştirdiği fiilin değil kızın ahlakının sorgulanması meşru şiddet. N.Ç.'nin "iffetsiz olduğu" için adalet bulamamasıdır meşru-şiddet. Yani katilin mağdura dönüştürülmesidir.

* Bu kitap sizce neyi değiştirecek?

Namus kavramının üzerindeki sis perdesi aralanacak. Kadınlar günümüzde Roma

dönemindeki bir kavram olan “Homo-Sacer” olarak algılanıyor. Bu, topluma karşı işlediği suç nedeniyle öldürülmesi suç sayılmayan kişi demek. Mesela o dönemde kocasını aldatan kadının akrabaları tarafından öldürülmesi suç değilmiş. Acı gerçeklerle insanların biraz daha yüzleşmelerini ve kadınların “katli helal” görülmemesi için mücadele veriyorum.